Wat valt er allemaal te onderzoeken in de GLP-pilot van het

HETMARKEMODEL

Ontwerp voor een regionaal netwerksturingsmodel voor toekomstbestendige landbouw

Hoe werkt het?
Pilotgebieden
Horizontale sturing
Onderzoekthema's

Eerst (beknopt) het Markemodel toelichten

Toelichten en eerste verkenning concept ROP in drie themagroepen LWL

twee dialogen

HETMARKEMODEL

Ontwerp voor een regionaal netwerksturingsmodel voor toekomstbestendige landbouw

Onderzoeksthema 1: Hoe verloopt de sturing?

Huidige sturingsmodel	Nieuwe sturingsmodel
Veelheid aan onsamenhangende top-down sturingslijnen	Geïntegreerde, eenduidige netwerksturing
Voorschriften op instrumenteel niveau 'hoe de boer moet boeren'	Integrale kwaliteitsdoelen
Generieke sturing (!"# $%&%(&)*++	Specifieke gebiedssturing (regio, bedrijf: ROP en BOP
Stapelen van ge- en verboden	Stapelen van beloning en waardering
Overheden verantwoordelijk voor check control	Boeren primair verantwoordelijk voor monitoring en borging (control is primair gericht op leren

!"#$%&'(")*+",

-$$$$$$.$$$$$$/$$$$$$0$$$$$$1$$$$$2$$$$$

1#7)9#&*-A/+))&,"0

I**#+-&0-6-0C#*#+,-A0$)(#&+"")*-2#$#&

=-)*""(

>$))(+#&+))&,"0+)?2'#99#&

%&'#($)*#+0"#*#&

%&'#($))*+E#(-"&)5%&'4-/#*<*)& FE5<G+"3+H+&-6#)C

!"#$

<$#2')'-#2

:CD8'

:)&0

;)'#$

%&'($)*#+,"$-)(&

J4)*-"#-'20"#*#&

Waterschap Rijn en IJssel

Rabobank

provincie Gelderland

FrieslandCampina

:B>

%&'#($)*#+)06-2#$-&(

%&+'8#9)($"#3#&+:;:+#&#0-65<++

."&-"'$-&(

5@)@+9@,@6@+/$-&(*""34-A7#$

1#2')3#*0#+4))$0#$-&(#&

53+,)2-2+6)&+-&7#'+#&+3$#2')'-#2

4$$$$2$$$$5$$$$6$$$$0$$$$-$$$$.$$$$6$$$$/$$$$

HETMARKEMODEL

Ontwerp voor een regionaal netwerksturingsmodel voor toekomstbestendige landbouw

/&&"*0'1#2.'23))#%'3#$+%.*-#+-4'

/&&"*0'-%1%'(#)*$+%,#%-%.

!"#$%"#(&)*$+%,#%-%.

! !"#$%&'()**$+,$"'-+,).)$&"/0#1"&.%--23$0)$,4"3%-+,&--%.5
! 6%-,7'.)$3$0)$,"$+",)'(."0)8"9:.7%:!;;;"3$0)$,
! <-*,-$+,$" <=>?*$,$+ /&+$*"&.:%.$#2 @-%.$",--%*--A.)8,5
! B)@@$+"-A"!C"DE"F"!;"0-$%$+
! G$@$+)+3"(-7,$+"2$."%-*"H:.$%&'(:A"/3%$+,"-AA$%#*:@.$I:.$%J"I::%")&"($."2$$&."::+",$"(:+,5
! K:2$+I$%@)+3&@:+&"2$."3$2$$+.$+"/0:&)&@I:*).$)."*:+,&'(:A"$+"0)-,)#$%&).$).5
! B)C")+.$+&)$#$"$+"$C.$+&)$#$"#$$.$$*."/%$A%$&$+.:.)$#$"#:%):.)$5

Onderzoeksthema 2: Doelen, normen, interventies, monitoring

	Concept Regionaal Omgevingsplan Winterswijk (4 november)						Drempelwaarden en puntentelling 2023 en 2024										
			2023>			2023>	1	2	3	4	5						
			2024>			2024>		1	2	3	4	5					
				Huidig /Referentie VKA zand					Fase 2 Markemodel****								Doel
		Doelgat	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Toelichting
Lucht	1. Broeikasgassen	293	gr CO2 / kg FPCM	1.193			1.164	1.134	1.105	1.076	1.047	1.017	988	959	929	**900**	DZK doel 2030 = 900 gr bij de huidige melkproductie
							1.134	1.105	1.076	1.047	1.017	988	959	929	900		
							1.105	1.076	1.047	1.017	988	959	929	900	870		
	2. Ammoniak	18	kg NH3 / ha	60			58	56	55	53	51	49	47	46	44	**42**	Drempelwaarde vastgesteld a.d.h.v. NEC-plafond en PAS-afspraken (rapport 2968 WUR)
							56	55	53	51	49	47	46	44	42		
							55	53	51	49	47	46	44	42	46		
Water	3. Stiktofbodemoverschot	76	stikstofbodemoverschot/Max. N-norm= %	137 Max. stikstofnorm VKA zand = 122 kg			106%	100%	94%	88%	82%	76%	70%	64%	58%	**50%**	Onderschrijding van 50% van de max. N-norm (N-bodemoverschot / max N-norm is 50%) of gem. overschot is 137 moet naar gem. 61
							100%	94%	88%	82%	76%	70%	64%	58%	50%		
							129	122	114	107	99	91	84	76	69	61	
	4. Fosfaatbodemoverschot	14	Kg P2O5 / ha	4			3	1	0	-2	-3	-4	-6	-7	-9	**-10**	min 10 kg tot 2030, daarna bezien of evenwichtsbemesting mogelijk is
							1	0	-2	-3	-4	-6	-7	-9	-6		
							0	-2	-3	-4	-6	-7	-9	-6	-7		
	5. Milieubelastingspunten	220	milieu belastingspunten naar grondwater	Geen VKA ref. beschikbaar BVDW = 220???			205	191	176	161	147	132	117	103	88	73	Streefwaarde 2035 = 0. Rekenkundig betekent dit een streefwaarde van 73 in 2030
							191	176	161	147	132	117	103	88	73		
							176	161	147	132	117	103	88	73	33		
	6. Waterkwantiteit			Geen ref. beschikbaar Is een kpi als cec mogelijk in te zetten????					Te ontwikkelen KPI in 2023								OBI score en/of Bedrijfswaterwijzer
Land	7. Grondgebondenheid - Eigen eiwit	geen	%	76***			66	67	68	69	70	71					DZK doel 2025 grondgebondenheid is 65% in 2025 (incl. buurt aankoop)
							67	68	69	70	71	72					
							68	69	70	71							
	8. Biodiversareaal: Anlb/BBM excl landschaps- en randenpakketten		%	Geen ref. beschikbaar			1,5	3	4,5	6	7,5	9	10,5	12	13,5	**15**	***** Eventueel landschaps- en randenpakketten mee laten tellen?? Besluitvorming na inventarisatie BOP's
							3	4,5	6	7,5	9	10,5	12	13,5	15		
							4,5	6	7,5	9	10,5	12	13,5	15	16,5		
	9. Groenblauwe dooradering: = landschaps- en randenpakketten		%	Geen ref. beschikbaar			0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	**5**	10% in 2050, 5% in 2030 (zie aanvalsplan landschapselementen)
							1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5		
							1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5		
	10. Gewasdiversificatie		aantal gewassen	Geen ref. beschikbaar			1	2	3	4	5						Per gewas in de GDI 1 punt tot een maximum van 5
									3	4	5						

!"#$%&'**ROP** (Regio OntwikkelPlan)

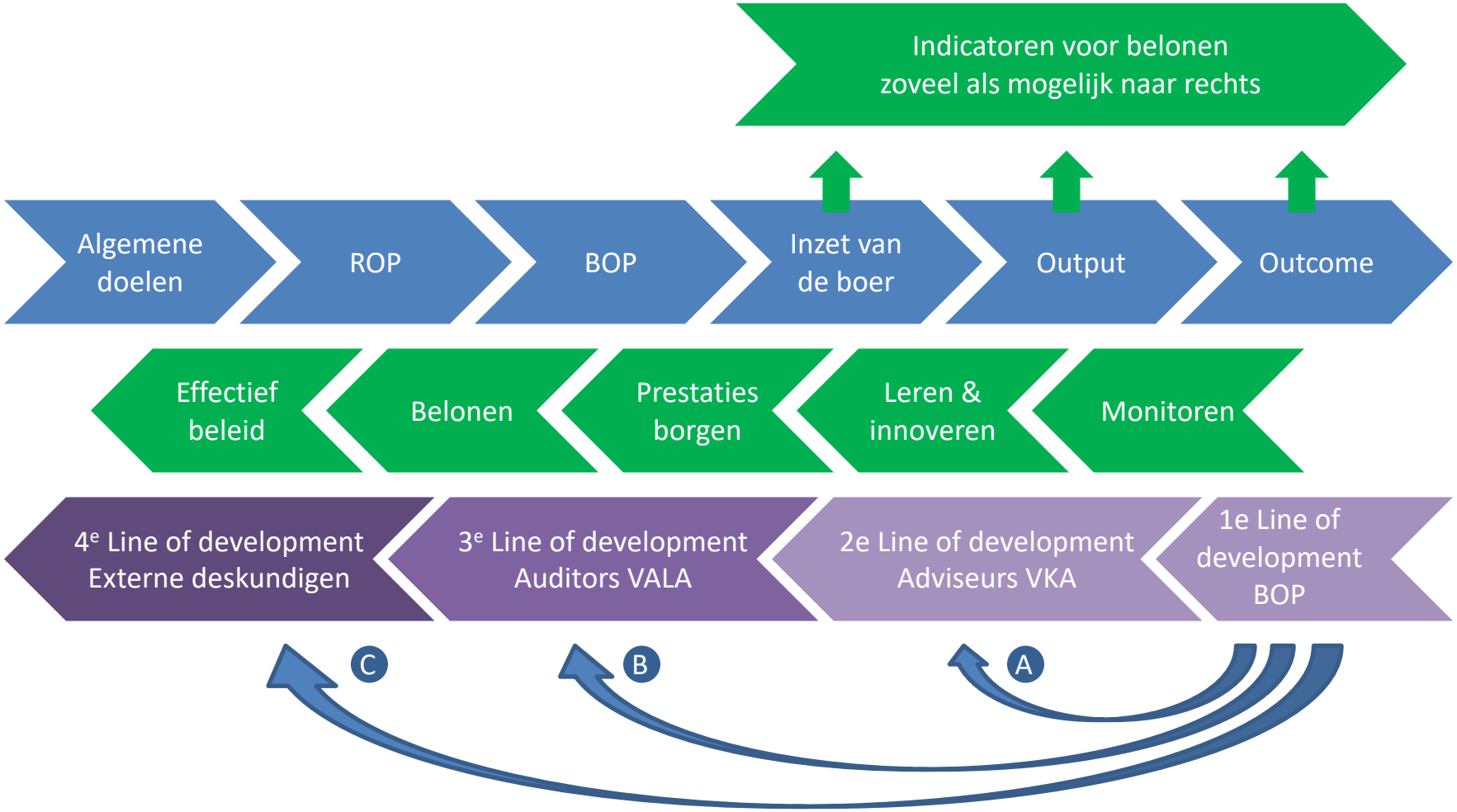

A Kort cyclisch (waar mogelijk): vaktechnische leercyclus agrariër

B Middenlang cyclisch: beloningseffectiviteit regiosturing en doelrealisatie

C Lang cyclisch: Betrouwbaarheid en effectiviteit Markemodel (onderdelen en systeem)

!"#$%&'!"#$%&'()*+,&-.$/!)0&1$"'(,&..)2#23'4

!"#$%&'()%*+"#,,-(./*%0+#*1&-,#(2'(3-""1'%456%-7%/(89(#"0%/:%4;						B4%/&%-N,,4D%#(%#(&O#'%#'%--+#*(<=<>(%#(<=<										
		<=<>?			<=<>?	@	<	>	9	A						
		<=<9?			<=<9?		@	<	>	9	A					
			PO+D+*(5)%Q%4%#'+%(					U,1%(<(V,4W%/"D%-X							B"%-	
	B"%-*,'	C%#7%+D	<=@E	<=@F	<=<=	<=<@	<=<<	<=>	<=<9	<=<A	<=<G	<=<H	<=<E	<=<F	<=>	I"%-+$7'+#*
YO$7'																
@J(Z4"%+W,1*,11%#	<F>	*4(!.<(5(W*(U[!V	@J@F>			@J@G9	@J@>9	@J@=A	@J=HG	@J=9H	@J=@H	FEE	FAF	F<F	!"'	(B63(D"%-(<=>=(\(F==(*4(:+](D%(7O+D+
						@J@>9	@J@=A	@J=HG	@J=9H	@J=@H	FEE	FAF	F<F	F==		/%-W&4"DO$'+%
						@J@=A	@J=HG	@J=9H	@J=@H	FEE	FAF	F<F	F==	EH=		
<J(S//"#+,W(	@>	W*(^P>(5(7,	G=			AF	AH	AG	AA	A9	A<	A@	A=	9E	#$	B4%/&%-N,,4D%(0,1'*%1'%-D(,JDJ7J0J(^C!L
						AH	AG	AA	A9	A<	A@	A=	9E	9H		%#([S_L,Q1&4,W%#(84,&&"4'(<FGE(`a);
						AG	AA	A9	A<	A@	A=	9E	9H	9G		
`','%4																
>J(_'+W'"Q:"D%/"0%41$7'"	G<K	1'+W1'"Q:"D%/"(	@>H			@=GK	@==K	F9K	EEK	E<K	HGK	H=K	G9K	AEK	%"&	.#D%41$74+]D+#*(0,#(A=K(0,#(D%(/,bJ("L#"4
		%41$7'"5V,bJ(^(	V,bJ(1'+W1'"Q#"4/(R3S(T,			@==K	F9K	EEK	E<K	HGK	H=K	G9K	AEK	A=K		:"D%/"0%41$7'"(5(/,b(^L#"4/(+1(A=K;("Q(*%/
		#"4/\(K(	\(@<<(W*			@<F	@<<	@@9	@=H	FF	F@	E9	HG	GF	G@	"0%41$7'"(+1(@>H(/"%'(#,,4(*%/J(G@(
9J(U"1Q,,':"D%/"0%41$7'"	@9	3*([<.A(5(7,	9			>	@	=	L<	L>	L9	LG	LH	LF	'("	/+#(@=(W*('"(<=>=M(D,,4#,(:%T+%#("Q
						@	=	L<	L>	L9	LG	LH	LF	LG		%0%#N+$7'1:%/%1'+#*(/"*%-+]W(+1
						=	L<	L>	L9	LG	LH	LF	LG	LH		
AJ(V+-+%O:%-,1'+#*1&O#'%#	<<=	/+-+%O(	d%%#(R3S(4%QJ(:%1$7			<=A	@F@	@HG	@G@	@9H	@><	@@H	@=>	EE	H>	_'4%%QN,,4D%(<=>A(\(=J()%W%#WO#D+*(:
		:%-,1'+#*1&O#'%	ZRB`)\(<<=eee			@F@	@HG	@G@	@9H	@><	@@H	@=>	EE	H>		%%#(1'4%%QN,,4D%(0,#(H>(+#(<=>
		#,,4(*4"#DN,'%4				@HG	@G@	@9H	@><	@@H	@=>	EE	H>	>>		
GJ(`,'%4WN,#'+'%+'			d%%#(4%QJ(:%1$7+W					I%("#'N+WW%-%#(3[								.Zc(1$"4%(%#5"Q(Z%D4+]Q1N,'%4N+]
			c1(%%#(W&+(,-1($%$(/"*%					<=>								
			'%(T%"%#eeee													
Y,#D																
HJ(d4"#D*%:"#D%#7%+D(L(C+*%#(%+N+'	*%%#	K	HGXXX			G@	G<	G>	G9	GA	GG					B63(D"%-(<=<A(*4"#D*%:"#D%#7%+D(+1(GA
								G9	GA	GG						8+#$-J(:OO4'(,,#W""&;
								GA	GG							
EJ(Z+"D+0%41,4%,,-f(S#-':5ZZV(%b$-(-,#D1$7,&1L(%#(4,#D%		K	d%%#(4%QJ(:%1$7+W			@MA	>	9MA	G	HMA	F	@=MA	@<	@>MA	(%	(C0%#'O%%-(-,#D1$7,&1L(%#(4,#D%#&,WW
						>	9MA	G	HMA	F	@=MA	@<	@>MA	@A		-,'%#('%--%#ee(Z%1-O+'0"4/+#*(#,(+#0%#',4
						9MA	G	HMA	F	@=MA	@<	@>MA	@A	@GMA		Z.[21
FJ(d4"%#:-,ON%(D""4,D%4+#*f(\(-,#D1$7,&1L(%#(4,#D%#&,W		K	d%%#(4%QJ(:%1$7+W			=MA	@	@MA	<	<MA	>	>MA	9	9MA	%	@=K(+#(<=A=M(AK(+#(<=>=
						@	@MA	<	<MA	>	>MA	9	9MA	A		
						@MA	<	<MA	>	>MA	9	9MA	A	AMA		
@=J(d%N,1D+0%41+Q+$,'+%		,,#',-(*%N,11%#	d%%#(4%QJ(:%1$7+W			@	<	>	9	A						[%4(*%N,1(+#(D%(dBc(@(&O#'("'(%%#(/,b+/(
								>	9	A						A

!"#$%&'!"#$%&$'())*&+,$ -!,.)/0&1/22+(#(304

Groen zijn invulvelden
Naam
Adres
Woonplaats

t Klooster / Zelhem

Scoretabel per KPI PVA 2023

*gelijk of lager/hoger dan drempelwaarde

			Schatting bedrijfsscore per KPI 2023					Punten	WF	Tot. punten/ha
			1	2	3	4	5			
Lucht	1. Broeikasgassen (gr.CO2eq/kg FPCM)	Drempelwaarde*	1.164	1.134	1.105	1.076	1.047			
		score				1		4	1	4
	2. Ammoniak (kg's/ha)	Drempelwaarde	59	57	56	55	54			
		score					1	5	0,8	4
Water	3. Stiktofbodemoverschot (kg's per ha)	Drempelwaarde	106%	100%	94%	88%	82%			
		score				1		4	1,5	6
	4. Fosfaatbodemoverschot (kg's/ha)	Drempelwaarde	3	1	0	-2	-3			
		score				1		4	1	4
	5. Milieubelastingspunten (gem. MBP/ha)	Drempelwaarde	205	191	176	161	147			
		score			1			3	1,3	3,9
	6. Waterkwantiteit		Te ontwikkelen KPI in 2023							
Land	7. Grondgebondenheid - Eigen eiwit incl. Buurtaankoop (%)	Drempelwaarde	61	62	63	64	65			
		score			1			3	0,8	2,4
	8. Biodiversareaal: Anlb/BBM excl landschaps- en randenpakketten (%)	Drempelwaarde	1,5	3	4,5	6	7,5			
		score	1					1	1	1
	9. Groenblauwe dooradering: = landschaps- en randenpakketten (%)	Drempelwaarde	0,5	1	1,5	2	2,5			
		score	1					1	1	1
	10. Gewasdiversificatie (aantal gewassen)	Drempelwaarde	1	2	3	4	5			
		score			1			3	0,6	1,8
								28	9	28,1

	Punten
Score totaal per ha	28,1
Drempelwaarde waarboven uitbetaling	20
Punten voor beloning per hectare	8,1
Bedrijfsoppervlakte	50

Beloning per punt 2023	€ 15	Indicatief bedrag, afhankelijk van gem. prestaties alle deelnemers en totale oppervlakte deelnemende bedrijven	
Beloning per punt 2024	€ 16	Indicatief bedrag, afhankelijk van gem. prestaties alle deelnemers en totale oppervlakte deelnemende bedrijven	
Beloning per ha 2023	€ 122		
Beloning per ha 2024	€ 130		
Beloning per bedrijf 2023	€ 6.075	Handelingsperspectief 2023	€ 2.625
Beloning per bedrijf 2024	€ 6.480	Handelingsperspectief 2024	€ 2.800

Elke deelnemer ontvangt minimaal € 1.500 per jaar aan deelname vergoeding en maximaal € 10.000 beloning inclusief deelname vergoeding

Concept ROP Winterswijk (Regio OntwikkelPlan)

Groen zijn invulvelden
Naam
Adres
Woonplaats

Scoretabel per KPI PVA 2023

*gelijk of lager/hoger dan drempelwaarde

			Schatting bedrijfsscore per KPI 2023					t Klooster / Zelhem		
			1	2	3	4	5	Punten	WF	Tot. punten/ha
Lucht	1. Broeikasgassen (gr.CO2eq/kg FPCM)	Drempelwaarde*	1.164	1.134	1.105	1.076	1.047			
		score				1		4	1	4
	2. Ammoniak (kg's/ha)	Drempelwaarde	59	57	56	55	54			
		score					1	5	0,8	4
Water	3. Stiktofbodemoverschot (kg's per ha)	Drempelwaarde	106%	100%	94%	88%	82%			
		score				1		4	1,5	6
	4. Fosfaatbodemoverschot (kg's/ha)	Drempelwaarde	3	1	0	-2	-3			
		score				1		4	1	4
	5. Milieubelastingspunten (gem. MBP/ha)	Drempelwaarde	205	191	176	161	147			
		score			1			3	1,3	3,9
	6. Waterkwantiteit		Te ontwikkelen KPI in 2023							
Land	7. Grondgebondenheid - Eigen eiwit incl. Buurtaankoop (%)	Drempelwaarde	61	62	63	64	65			
		score			1			3	0,8	2,4
	8. Biodiversareaal: Anlb/BBM excl landschaps- en randenpakketten (%)	Drempelwaarde	1,5	3	4,5	6	7,5			
		score	1					1	1	1
	9. Groenblauwe dooradering: = landschaps- en randenpakketten (%)	Drempelwaarde	0,5	1	1,5	2	2,5			
		score	1					1	1	1
	10. Gewasdiversificatie (aantal gewassen)	Drempelwaarde	1	2	3	4	5			
		score			1			3	0,6	1,8
								28	9	28,1

	Punten
Score totaal per ha	28,1
Drempelwaarde waarboven uitbetaling	20
Punten voor beloning per hectare	8,1
Bedrijfsoppervlakte	50

Beloning per punt 2023	€	15	Indicatief bedrag, afhankelijk van gem. prestaties alle deelnemers en totale oppervlakte deelnemende bedrijven
Beloning per punt 2024	€	16	Indicatief bedrag, afhankelijk van gem. prestaties alle deelnemers en totale oppervlakte deelnemende bedrijven
Beloning per ha 2023	€	122	
Beloning per ha 2024	€	130	
Beloning per bedrijf 2023	€	6.075	Handelingsperspectief 2023 € 2.625
Beloning per bedrijf 2024	€	6.480	Handelingsperspectief 2024 € 2.800

Elke deelnemer ontvangt minimaal € 1.500 per jaar aan deelname vergoeding en maximaal € 10.000 beloning inclusief deelname vergoeding

Concept ROP - BELONING

	Wegingsfactoren	Winterswijk
1.	Broeikasgassen	1
2.	Ammoniak	1,4
3.	Stikstofbodemoverschot	0,8
4.	Fosfaatbodemoverschot	1,2
5.	Milieubelastingspunten	1
6.	Waterkwantiteit (te ontwikkelen KPI in 2023)	
7.	Grondgebondenheid (% eigen eiwit)	1
8.	Biodiversareaal	0,8
9.	Groenblauwe dooradering	0,8
10.	Gewasdiversificatie	1
Totaal		9

	Wegingsfactoren	't Klooster
1.	Broeikasgassen	1
2.	Ammoniak	0,8
3.	Stikstofbodemoverschot	1,5
4.	Fosfaatbodemoverschot	1
5.	Milieubelastingspunten	1,3
6.	Waterkwantiteit	
7.	Grondgebondenheid (% eigen eiwit)	0,8
8.	Biodiversareaal	1
9.	Groenblauwe dooradering	1
10.	Gewasdiversificatie	0,6
Totaal		9

Gebiedsgerichte sturing door wegingsfactor

Het procesverloop op weg naar de dialogen

Boeren en boerenraad: HOE | VALA | Markeraad: WAT

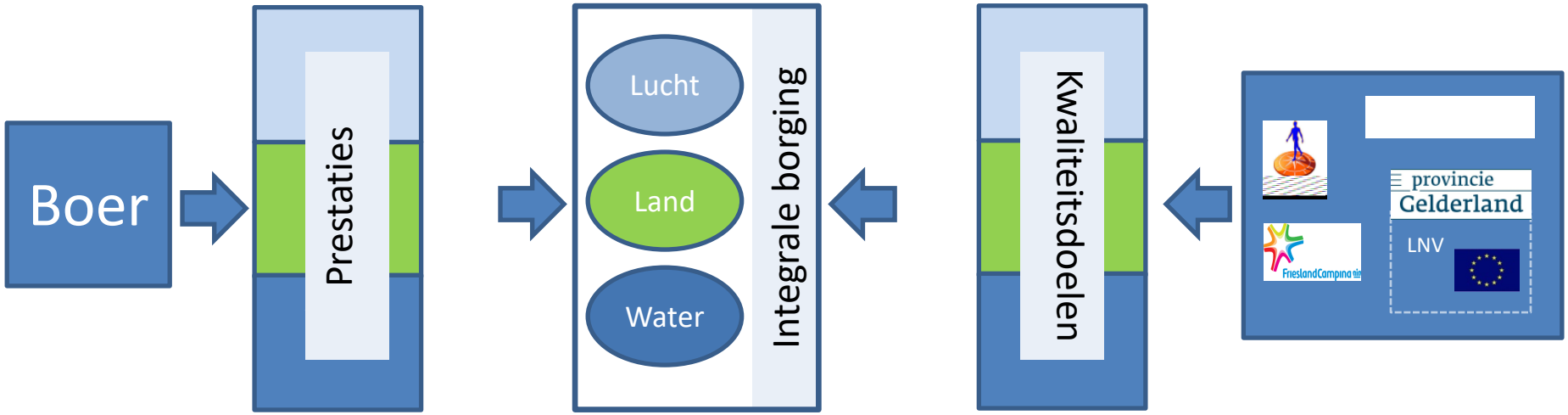

2. BOP's boeren activeren en boeren-raad (uit 2 gebieden 3 boeren i.v.m. L,W,L)

Doelen: overdrachtsdialoog (vragen en opmerkingen)

1. Voorstel ROP 2x gebiedsspecifiek voor locale KPI's met prioriteiten

3. Ondersteuning VKA & experts ondersteunen op L,W,L

4. Samenvoegen BOP's opties en keuzes verhelderen

Boerenraad 2x 3 leden vanuit de pilotgebieden op terrein van L,W,L

5. Dialoog ROP, monitoring en waarderingen vaststellen

Markeraad 4 leden

Concept ROP (Regio OmgevingsPlan)

Beloningsniveau per punt (euro's)	5	Puntenverdeling VKA						Regiospecifieke wegingsfactoren			Punten per hectare		
		Gem. score VKA ondereind		Mediaan waarde		Gem. score VKA boveneind		Standaard	Winterwijk	t Klooster			
		10%	25%	50%	50%	25%	10%						
		0	1	2	3	4	5						
KPI's	Eenheid												
CO2 emissie	gr/kg melk	>1.224	>1.178	>1.140	<1.140	<1.108	<1.079	1,2	1	1	4,8	4	4
NH3 emissie	kg/ha	>66	>60	>55	<55	<51	<47	1,2	1,7	1	3,6	5,1	3
											0	0	0
Onderschrijding N-bodemoverschotsnorm	kg /ha	>49	>28	>-5	<-5	<-46	<-102	1,2	1,5	2	6	7,5	10
Fosfaatbodemoverschot	kg / ha	>13	>7	>2	<2	<-2	<-10	1,2	1	1,4	4,8	4	5,6
											0	0	0
% biodiversareaal	% land met beheerspakket		<=1		>1	>5	>15	1,2	1,2	1	1,2	1,2	1
% kruidenrijk grasland	% van het areaal		<5		>=5	>=15	>=30	1,2	1	1	3,6	3	3
% eiwit van eigen land (incl buurtaanvoer)	%	<45	<51	<57	>57	>64	>70	1,2	1	1	3,6	3	3
Totaal								8,4	8,4	8,4	27,6**	27,8**	29,6**
* = studiegroep 5 VKA													
** punten/ha * normwaarde punt = beloning per ha													

Gebiedsgerichte sturing door wegingsfactor

HETMARKEMODEL

Ontwerp voor een regionaal netwerksturingsmodel voor toekomstbestendige landbouw

Themagroepen en Boerenraad

Onderzoeksthema 3: Basisdemocratie en lerende gemeenschappen

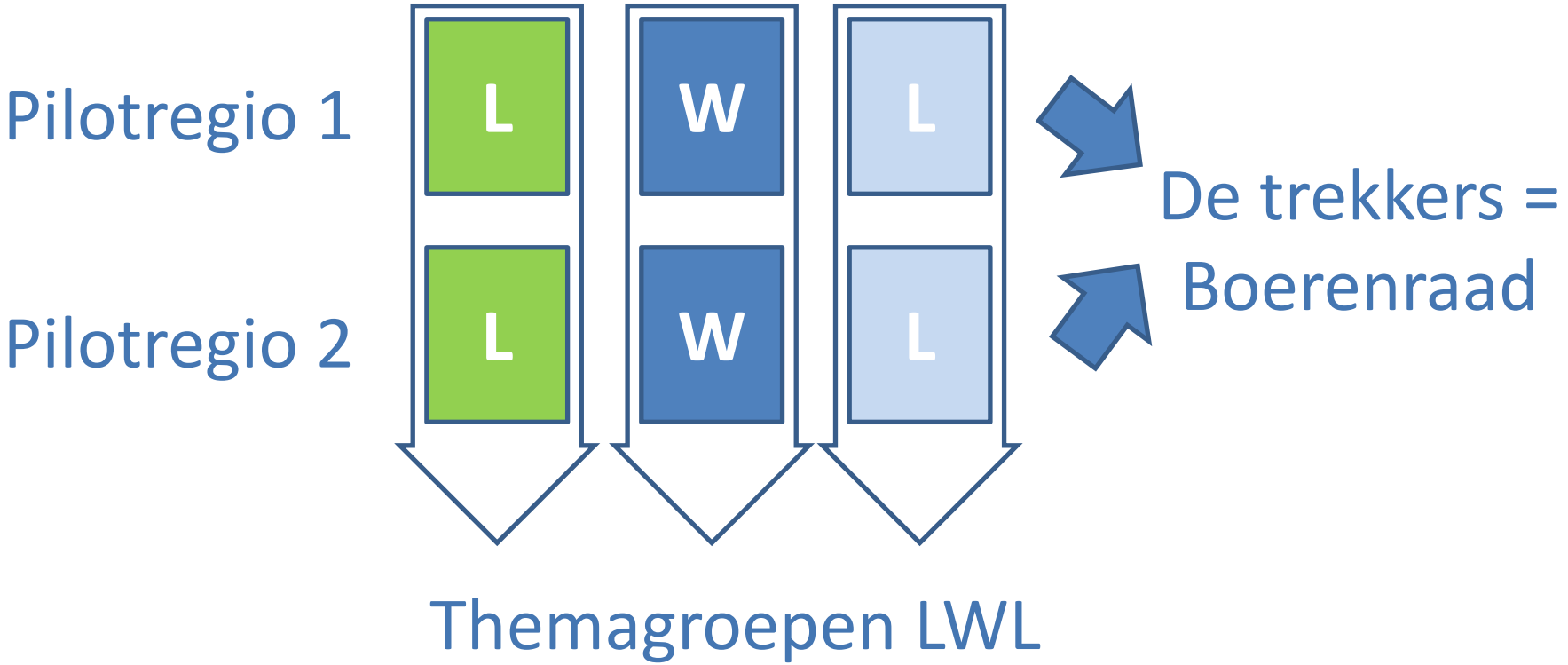

HETMARKEMODEL

Ontwerp voor een regionaal netwerksturingsmodel voor toekomstbestendige landbouw
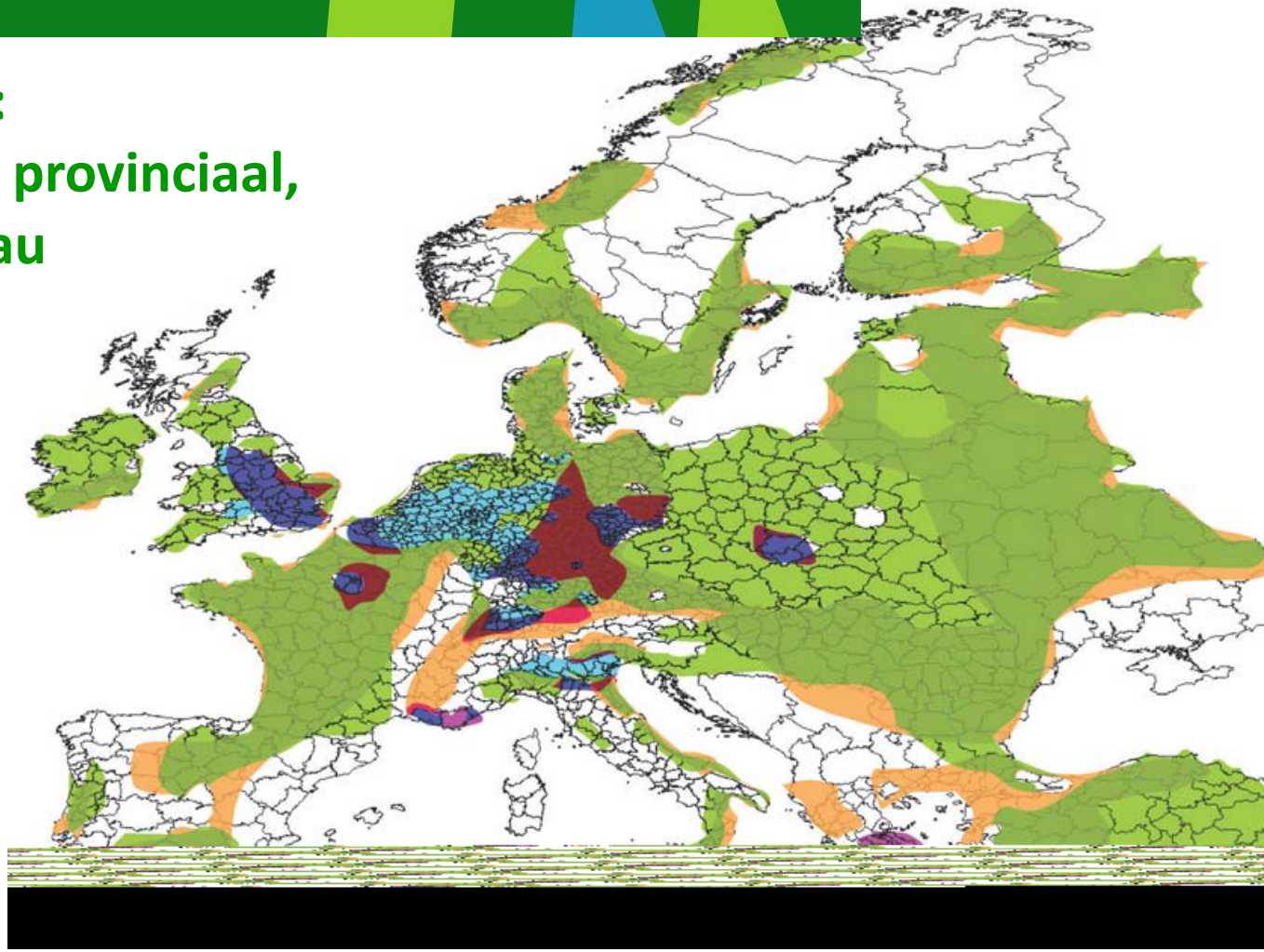
Onderzoeksthema 4: Schaalbaarheid naar provinciaal, landelijk en EU-niveau